

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Insorati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede insoratorij naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—	1	35—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Univ. prof. dr. Metod Dolenc:

Doslejšnji načrti ustave pa določila o fisku.

II.

Pridemo do načrta, ki ga je izdelal Stojan Protić v času ministrovstva za pravno ustavno skupščino od 19. febr. do 17. maja leta 1920 po holandsko - angleškem vzorcu. V členu 23. so izražene naslednje zakonodajne misli: 1. tisk je sloboden; ni cenzure niti preventivnih sredstev, ki bi opovirala izhajanje, prodajo in razširjanje spisov ali časnikov; 2. ni treba za izdajanje časnikov nobenega predhodnega odobrenja oblasti, ali vsako izdajanje podlaga se mora najprej protokolirati po trgovskem zakoniku; 3. kavičje se ne zahteva od nikogar; 4. tiskar mora ob početku razširjenja lista ali spisa dati po en izvod sodišču, odnosno državnemu tožniku tistega mesta, kjer list izhaja; 5. o krivdi, ki je učinjena po tisku, sodi porotno sodišče, sestavljeno iz državljanov in enega državnega sodnika; 6. za spise v listu odgovarja pisec ali izdajatelj odnosno urednik, tiskar ali razširjalec; na krivde, s tiskom povzročene, se uporabljajo predpisi kazenskega zakonika o udeležnosti; 7. denarne kazni se morajo plačati pri sodišču v treh dneh od izvršljivosti razsodbe. Ako se v tem roku ne plača, se ustavi nadaljnje izhajanje lista.

Nadaljuje se ista snov še v dveh členih. Čl. 24 pravi: 8. Razširjanje in prodajanje tiskovin se sme zabraniti, ako vsebujejo žalitev vladarja, članov kraljevskega doma, žalitev tujih državnih poglavarjev, poziv k siloviti spremeni ustave ali zakonov. Zanimiv je s pravne stališča pristavek: Žalitev (uvreda) je dana, kadar se posredno ali neposredno z besedo ali sliko žali ugled ali čast fizične ali pravne osebe, nenavajaje nobenih določenih činov. 9. zaplenba (zabrano) izreče sodišče z razsodbo ali rešenjem na prijavo ali tožbo svojega državnega tožnika. Ta zahteva zaplenbo po službeni dolžnosti, če najde, da je upravičena v smislu določil ustave. O zabrani lista ali spisa rešuje državno sodišče, kadar pa gre zabrana vspešno s kaznijo, pa porotno sodišče.

Čl. 25. povikuje vse najmanjše zneske denarnih kazni za kazenska dela, učinjena s tiskom, pa najsi bodo v zakonih o tisku ali v kazenskih zakonih izraženi, za 200 odstotkov, najvišje zneske pa za 100 odstotkov.

Slično predvideva ta člen povišanje kazni na prostosti; podrobnosti ne navajam, le to omenim, da manjše prostostne kazni kot mesec in pol zapora ni. Prepisi člena 25 naj bi imeli po Protičevem načrtu samo zakonski karakter. — Velezanimivo je tu, da Protičev načrt vse kazenske zakonike in tiskovne zakonike, ki so v veljavi v kraljestvu, pušča v veljavnosti po načelnih določilih, le glede kazni jih poostrojuje. Pristaviti pa je, da v delu VIII., ki govori o sodniški oblasti, ni omenjeno z nobeno besedo porotno sodišče.

Ustavna komisija (Jovanović, Polić, Kumanudi, Lazar Marković in Vošnjak) je izpremenila na Protičevem načrtu to-le: Protokoliranje izdajateljskega podjetja se ne zahteva. Dolžnost o početku razširjanja tiskovine oddati dolžnostni eksemplar ne dobi izraza. Pristojnost porote za tiskovne delikte ni odredena. Določila o odgovornosti sodelavcev so jasnejša. Pisec je v prvi vrsti odgovoren. Če ni znan ali če ne stane v kraljestvu ali če je nespособen za odgovornost, odgovarja urednik ali tiskar ali razširjalec. Ostane torej osobito: svoboda tiska, odprava cenzure, kavičje in administrativnih opominov; zaplenba, odgovornost za vsebino po istem, ne posebno precizno izraženem načelu kot v Protičevem načrtu, vse drugo — je izostalo.

Josip Smolčak je poslal 25. marca 1920 v svet svoj načrt. On se drži glede tiska (čl. 28) povsem starega določila ustave za bivšo kraljevino Srbijo, ne pritegne niti tistega pristavka, ki govori o fakultativni cenzuri za časa vojne glede vojaških in diplomatskih vprašanj. V členu 260 hoče njegov načrt izrecno ustanoviti za kazenske stvari porotna sodišča v vsaki župi. V čl. 263 pa pravi, da naj spadajo vsi zločini in vsa politična krivična dejanja, bila počinjena štampom ali inace, pod sodstvo porote. Ta porota je sestavljena od 12 porotnikov, ki sodijo o krivici, in iz enega porotnega sodnika, ki vodi razpravo, in na podlagi izreka porotnikov in zakona odreja kazni. Porotni sodnik naj bi obiskoval vsako leto vsa važnejša mesta svoje župe — in sodil.

Zadnji, t. z. Laza Marković a načrt ustave pravi v čl. 14: Tisk je sloboden v mejah zakona. Cenzura

se ne sme ustanoviti razen za časa vojne in mobilizacije, niti se ne sme- lo odrediti druge preventivne mere, ki bi sprečevala izhajanje, prodajo in razširjanje spisa in časnikov. Časnikom in drugim tiskovinam se more zabraniti razširjanje in prodajanje, ako vsebujejo žalitev vladarja ali članov kraljevske hiše ali žalitev tujih držav, poglavarjev ali pa posred-

no ali neposredno pozivanje držav- ljanov, da promenijs s silo ustavo ali zakone ali kako izživajo verski ali plemenski razdor in mržnjo zoper državo. Za psovaje in žalitve s tiskom privatnim osebam odgovarjajo: pisec, izdavač in tiskar. O vrsti so- dišč za pristojnosti glede tiskovnih deliktov ni v tem načrtu nobene besede.

Presenečenje radi ljudskega štetja v Ljubljani.

Ker se je v Ljubljani pri zadnjem ljudskem štetju našlo le nekaj nad 53.000 oseb in ne 70 do 80.000, kakor so nekateri brez vsake podlage pričako- vali, je zavladalo veliko presenečenje. Tako presenečenja pa so in bodo doživela tudi druga mesta in sicer še v veliko večji meri kot Ljubljana.

Oglejmo si pred vsem rezultate ljudskega štetja nekaterih drugih več- jih mest.

V Mariboru so računali, da je vse- ga prebivalstva 40 do 45.000. Ljudsko štetje pa ga je izkazalo le 30.000, torej za 25 do 33% manj kakor se je domne- valo.

V Beogradu in Zagrebu se je do- mevalo, da imata po 200 tisoč do en- deset milijona prebivalstva. V Beogradu so pa našli le 110.000 oseb, torej za več kot 100% manj nego so računali.

Iz Zagreba pa nimamo še nobenih drugih poročil, kakor ta, da bodo tisti, ki so računali na 200 do 250.000 oseb, silno razočarani.

Predvsem pa so bili svojčas raz- očarani Dunajčani. Tam so izdajali do 3 in pol milijona živilskih izkaznic. Ra- čunali so, da je priseljenih kakoga pol milijona izkaznic, da pa šteje Dunaj brezdomno 3 milijone duš. Ko pa so izvršili ljudsko štetje, so našli vsega skupaj nekaj nad 1.800.000 oseb. Potem- takem so izdajali skoraj polovico, to je okrog 1.700.000 izkaznic preveč.

Kako pa je bilo v Ljubljani? Kakor že predčasno povedano, je mestna aprovizacija izdajala okrog 72.000 iz- kaznic za živila in sicer nele za mesto, temveč tudi za predmestja Vič, Glince, Rožno dolino, Novi Vodmat, Moste, Se- lo in Zgornjo Sisko.

Če se je sedaj našlo v Ljubljani 53.000 oseb, in če se bo našlo v pred- mestjih, ki so bila pritegnjena mestni aprovizaciji, kakor je pričakovati, ka- kih 10.000 oseb, bi bilo v celotnem okro- žju mestne aprovizacije okrog 63.000 oseb.

Če upoštevamo število izdanih živilskih izkaznic 72.000 in pričakovani rezultat ljudskega štetja v okrožju me- stne aprovizacije 63.000, vidimo, da je bilo v Ljubljani preveč izdanih okrog 9000 živilskih izkaznic, čeprav nič ne upoštevamo, da se je med tem izselilo precejšnje število Nemcev in beguncev.

V tem številu pa tudi ni všteto sa- mo število izkaznic, ki so se izdajale preveč pri mestni aprovizaciji, temveč tudi difference pri drugih konzumnih organizacijah, ker tudi tam so imele stranke vpisane več oseb, kakor jih je bilo faktično upravičenih prejemati blago.

Ker se vsled neupravičeno priča- kovanja vspeha ljudskega štetja dan- es toliko govori in tudi piše o reviziji ljudskega štetja, v Ljubljani pa še po- sebej radi tega, ker se vse rodbinske pole niso predložile v pregled hišnim gospodarjem, treba omeniti še tole:

Pravila in navodila za ljudsko šte- tje o kakih kontroli po hišnih gospodar- jih ničesar ne določajo in tudi obrazci niso za to predtiskani. Vsled tega se tudi v državi to ni nikjer izvršilo. Ker pa je mestni magistrat prepričan, da se mu tudi takih kontroli ni treba izogiba- ti, je kot politična oblast v lastnem deležju odredil, da se dostavi vsa- kemu hišnemu gospodarju na dom iz- kaz, koliko se je v njegovi hiši našlo strank in koliko ima vsaka stranka oseb.

Hišnih gospodarjev dolžnost pa je, da sedaj te izkaze natančno pregledajo ter vrste prave številke rodinskih članov v rubriko III. (pravo število oseb), na drugi strani izkaza pa navedo pod B vse nepravilnosti, ki so jih opazili pri ljudskem štetju. Te izkaze mora o hišni gospodarji s potrditvijo o pravilnosti ali z navedbo vzrokov ne- pravilnosti ter lastnoručno podpisane vrniti v občinski dvorani tokom 3 dni po dostavitvi. Vse difference in ne- pravilnosti se bodo naknadno preiskale in če te v resnici obstojajo, tudi po- pravile.

Ker pa mestni magistrat že tri tedne objavlja, da naj se stranke in osebe, ki se niso izpolnile popisne v izogib kazni zanesljivo zglase na ma- gistratu, in ker se je teh prijavilo do- sedaj nekaj do 100, in po večini takih, ki so bili za časa popisa odsotni, o ka- terih na drugi sestanovci tudi niso vedeli ničesar, sledi, da tudi ta revizija ne bo veliko spremenila prvotnih šte- vilk ljudskega štetja.

To nam potrjuje osobito sledeče dejstvo:

Ko se je vršilo lansko leto za Ljub- ljano (s Spodnjo Sisko) posebno štetje, imeli so priti po popisne pole hišni go- spodarji ter to tudi sami razdelili ter potem pobrali pri svojih strankah in jih zopet vrnili popisnemu uradu. Pri tem štetju pa je bilo naštetih na dose- danjem mestnem ozemlju le 45.000 oseb.

Ker se je sedaj našlo na istem mestnem ozemlju 53.000 oseb, sledi, da so dijaki popis prebivalstva, izvenred- noma malekosti napak, izvršili po- vsem vestno in točno.

Preostaja torej le še vprašanje, ka- ko je mogoče, da vlada v Ljubljani tako pomajhkanje stanovani?

Če je imela Ljubljana s Spodnjo Sisko leta 1910 nekaj nad 46.000 oseb, in jih izkazuje sedaj nekaj nad 53.000, je naraslo število prebivalstva od leta 1910 za okrog 6500.

Ta povišek pa tvori le civilno pre- bivalstvo, ker je število vojaštva ostalo skoraj na isti višini kot leta 1910.

Kaj se pravi tak prirastek civilnega prebivalstva, bo razumel le tisti, ki ve, da šteje mesto Celje komaj za spozna- nje več vsega prebivalstva, kakor 6500 oseb.

Če bi hoteli ta prirastek spraviti pod streho, bi morali sezidati toliko hiš, kolikor jih ima Celje, ki je precej obširno mesto z velikimi hišami. Koliko pa se je sezidalo pri nas?

Namesto 3 do 400 hiš se jih je se- zidalo od leta 1910 le 80, in še te veči- nomna na periferiji, službečih po večini za stanovanje zgolj lastnikom. Razum- ljivo je torej, da se je moralo kakih 5500 oseb nastaniti v ona stanovanja, ki so bila že leta 1910 tukaj. Če še po- mislimo, da imamo še danes stranka, ki imajo precej obširna stanovanja, bo razumljivo, da so v drugih stanovanjih stranke zelo na tesnem.

Iz tega nam bo razumljivo, zakaj ni v Ljubljani več ljudi in zakaj vlada vendar tako pomajhkanje stanovani.

Politične vesti.

— Jugoslavija ali SHS? V domo- kratskih krogih v Beogradu vlada splošno prepričanje, da plenum konsti- tuante razveljavi sklep ustavnega od- sotka, ki je ukinil ime „Jugoslavije“ in da bodo vsi parlamentarni klubi razse- radikalev glasovali v specialni debati v konstituenti za službeni naslov naše države „kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev Jugoslavijac“.

— Vprašanje pokrajinskih viad. Vprašanje pokrajinskih viad za Hrvat- in Dalmacij bo rešeno najbrž jutri.

— Kaj je federalizem? To dni je obelodanil Hrvatov govor dr. Ljaginja v ustavnem odboru. Iz njegovega govora je razvidno, da razumejo zajedničar- pod federalizmom pravzaprav samo tra- dicionalizem. Njihov načrt ustave ni federalističen, marveč tradicionalisti-

Aleksander Dumas, sin: 23.

Kiparjeva pravda.

Roman.

(Dalje.)

XXI.

Moja mamica se je ločila od nas, in prepričan sem bil iz vsega srca, da poznam zdaj največjo človeško boleš. Mnogo sem plakal in solze so mi bile v tolažbo.

Ampak šest mesecev se nisem mogel nasmehnuti niti izi niti otroku. Posamezen prizor, kaka beseda je nenadoma oživela v moji notranjosti, — zahtel sem, poljubljati izi roke in ostal tako po cele ure, ne da bi iz- pregovoril besedico.

Z vneto sem delal in štedil de- nar za svojega sina. Dotlej sem to, kar sem zaslužil, tudi porabil. De- mi je zljajšalo bolečine, in nekega dne sem slišal zopet samega sebe smejati se, kakor takrat, ko je bila moja mati še živa...

Iza je hotela nositi tako dolgo žalno obleko kakor jaz. Toda teza nisem dovolil: po preteku pol leta sem zahteval, da se obleče v barva- ste obleke; ni mi pa popolnoma ugo-

dila, češ, »dolžna sem to tvoji ma- teri.«

Nekega jutra sem prejel brez- imno pismo sledeče vsebine:

»Mož ste, kakršnega ni noben na svetu. Niti ne opazite, da Vaša žena vsako jutro odhaja, medtem ko sedite Vi doma. Pojdite za njo in vi- deli boste lepe stvari! Toda ne poka- žite jej tega pisma, sicer ne zveste ničesar!

Vaš prijatelj.

Misli kakor hočeš, ampak ano- nimno pismo deluje vedno.

Prikrival sem tekot dneva raz- burjenje, kolikor sem pač mogel. Go- tovo desetkrat sem hotel izi poka- zati pismo, a sem se obvladal.

Naslednjega jutra sem bil že na vse zgodaj na nogah in prežal za za- veso, kdaj pojde Iza zdoma.

Okoli osmih je stopila iz hiše in se je ozrla, ali je nihče ne opazuje; potem je vstopila v voz, ki se je pri- peljal mimo. Z enim samim skokom sem bil na cesti in sem zasledoval voz, ki bi ga vedno takoj spoznal.

Vozila se je preko vnanjih bou- levardov na pokopališče Mont mar- tre. Ondi je stopila iz voza in je šla na pokopališče. Vrtinar jo je pozdra- vil kakor staro znanko in je šel za

njo z venci h gomili moje matere, ki je že par dni nisem posečil. Iza je pokleknila ob grobu in je dala cve- lice položiti nani. Po isti poti in prav tako oprezna se je vračala potem do- mov.

Jedva je bila v hiši, sem jej na- del okrog vratu ter jo prosil odpu- ščanja, ker sem jo bil zalezoval. Hkratu sem jej pokazal anonimno pismo.

»Kako majhno je pač zaupanje ljubljenega moža!« je vzdihnila. Kadar sem jo od tega dne dalje videl črno oblečeno odhajati, sem jo brez besed objel in jej poljubil roke.

Gospod pl. Merfi, eden izmed ve- likih pariških lovcev, ki je imel pri Chartreus razsežno posestvo, me je povabil na otvoritev lova. Tudi lan- sko leto sem bil ondi. Odpeljati bi se bil moral 30. avgusta ob šestih zju- traj.

Iz ušljudnosti sem pristal na to, ko pa se je bližal čas, me ni veselilo, da bi zamenjal svoje tiho delo s hrup- pom lova.

Na večer 29. avgusta je dala Iza s skrbnostjo dobre gospodinje pri- praviti moj kovček. Ogledoval sem svojo puško v usnjatem obodku, mu-

nicijo in psa. Ki sem ga prav v ta namen kupil pred par dnevi. Sedaj sem ga imel v sobi, da se me na- vadi. »Ah, kaj! Jaz ostanem tukaj,« sem dejal naenkrat. »Odpovedati ho- čem gospodu Merfiju.«

»To ni več mogoče, ker je že prepozno,« je odgovorila Iza.

»Ne, šele deset je, in pred pol- nočjo se navadno ne vrača.«

»To bi bilo neuljudno.«

»O, ne!«

»Zabaval bi se.«

»O ne!«

»Dobro ti stori. Le pojdi! Ko boš tam, te bo gotovo veselilo.«

»Daj mi papir in črnilo.«

»Zdi se mi, da je sluga že v po- stelji. Rekla sem mu, da ga ne potre- bujem več ter da naj te zbudi jutri zjutraj ob petih.«

»Pozvonil nate.«

In pri tem sem si mislil:

»Ako že spi, tedaj se odpeljem na lov.«

Sluga je prišel. Olaškan sem se oddahnil in mu izročil pismo, da ga odda na naslov gospoda Merfija. Izgovoril sem se, da imam važno delo. Gospod Merfi bi si moral izmi- sliti, da bi prišel osebo prigravit mi; zato sem hotel delati še dve uri,

da me najde pri delu. Tako bi ven- dar ne bil docela lažal.

»Dobro,« je dejala Iza smehljaje: »lepo priden bodi; ako pride nocoj gospod Merfi, pa pojdi jutri, to si dolžan dobremu možu.«

»Vela.«

Začel sem risati študijo, ki sem jo nameraval izvršiti. Delal sem mol- če in sem pokazal izi svoj načrt.

Sklonila se je nad menoj, pogle- dala načrt in me poljubila.

Merfija ni bilo, in tako sva šla o polnoči vsak v svojo sobo. Nisem mogel prav spati, kakor da moram vendarle zgodaj zjutraj odpotovati. Vstal sem jako rano in sem šel prav- tiho na delo.

Ob šestih nekako je Iza nalahno odprla vrata.

Njena soba je vodila v atelier; mene Iza ni mogla videti, ker me je zakrivala velika skupina. Z razpleti- nim lasmi, oblečena samo v košuljo, ki jej je zdrknila preko ramu ter v krilce, je stopala bosa po prstih in sapa pridrževaje naprej. Z eno roko je dvigala muselinasto krilo, z drugo je skrivala nekaj. Zrla je v ono stran, kjer je bila moja soba, da bi me vi- dela, ko bi prišel iz nje; tako je gle- dala prav na nasprotno stran.

den, ker hočejo z njim očuvati tradicije Hrvatske.

— **Odprava ministrstva prehrane.** Na seji ministrskega sveta dne 20. t. m. s' sklenili odpraviti ministrstvo za prehrano in obnovu zemlje. Preskrbovanje pasivnih ozemelj prevzema ministrstvo za finance in za socialno politiko, obnovu poljedelsko ministrstvo, trgovsko in obrtno stvari pa ministrstvo za trgovino in industrijo. Poleg tega je bilo na tej seji votirano zagrebškemu vseučilišču 14 milijonov kron.

— **Ministrski svet.** Dne 20. t. m. dopoldne je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom g. Pašića. Po zaključku tekočih poslov je referiral g. Pašić o teku razgovorov z zemljoradniki in muslimani, minister Drašković pa o odredbah, ki so bile izdane v svrhu izboljšanja razmer v južni Srbiji.

— **Beogradski listi o londonski konferenci.** »Epoh« se obirno bav. londonsko konferenco in pravi: Do sedaj je neznano kake zaključke nam bo prinesla londonska konferenca dne 21. t. m. Londonska konferenca ni direktno nadaljevanje pariške konference, zato mora započeti novo svetovno politiko, pozitivnejšo, kakor je bila dosedanja. Ta konferenca antantnih državnikov mora na vsak način revidirati sklene pariške konference. — »Trgovinski Glasnik« piše: Na konferenci se ne bo rešilo samo vprašanje plačanja odškodnine, marveč tudi turško vprašanje. Revizija evropskega mira se bo izvršila na korist Turške. Anglija se trudi na vse načine, da svoje zaveznike prepriča k zmernosti. V najožji zvezi s tem vprašanjem pa je tudi balkansko vprašanje. Sprememba mirovne pogodbe na korist Turške bi bila v gotovih ozirih opasna za slovenske zlasti pa jugoslovenske interese.

— **Kontrola verskih sekt v Vojvodini.** »Samouprav« poroča, da se bo v Vojvodini uvedla kontrola nad prostozidarskimi ložami in drugimi verskimi sekti, ker stoji baže v službi madžarskih šovinistov.

— **Bolgarska in mala antanta.** Po vestih iz Sofije namerava ministrski predsednik Stambulijski v kratkem posetiti Atene, da poskusi doseči sporazum med Grško in Bolgarsko. Stambulijski je izjavil, da bo Rumunska posredovala, da se tudi Bolgarska sprejme v malo antanto.

— **Zborevanje balg. seljaške stranke.** Na velikem zborovanju bolgarske seljaške stranke v Sofiji je imel ministrski predsednik Stambulijski referat o vladnem delu ter o notranji in zunanji politiki. O vprašanju monarhije in republike se je izjavil sledeče: Z ozirom na mednarodne odnose ter mir in red v Bolgarski sami danes ni nikakega povišja, da bi se forma države spremenila. Če bodo zahtevali kako spremembo višji državni interesi, bomo to spremembo izvršili brez prelivanja krvi. V kralja Borisa moramo sedaj imeti zaupanje.

— **Izjavi bolgarski komunisti.** Iz Sofije poročajo: Po prevratu je ostalo

v Sofiji več sto ruskih vjetnikov, ki so širili komunistično propagando. Oblasti so zasledovale njihovo delovanje ter izvršile več hišnih preiskav, pri čemur so je našlo mnogo obtežilnega materiala. Sedaj so te komuniste aretirali, prepeljali v Varno ter jih bodo izgnali v Rusijo.

— **Boljševiške priprave za spomlad.** Iz Pariza poročajo: Boljševiški delegat Krašin se je na poti v London ustavil v Berlinu, kjer se bo mudil več dni. Po dosedanjih informacijah se bo pogajal s komunistično delavsko organizacijo za sodelovanje nemškega delavstva pri skorajšnjih boljševiški ofenzivi proti Poljski. To sodelovanje bi obstajalo v tem, da nemško delavstvo prepreči prevoz streljiva in drugega vojnega gradiva preko nemškega ozemlja. Očitno je, da imajo ti porazgovori namen onemogočiti francosko pomoč Poljski. V tukajšnjih političnih krogih dobro pojmujejo razloge, zakaj je romunska vlada pristala na to, da se v Revalu začne pogajati z moskovsko vlado zaradi rešitve gotovih še o vprašanju med obema državama, ker je znano, da bosta francoska in poljska vlada kolikor mogoče kmalu podpisali sporazum, s katerim se zagotovi integriteta Poljske. Poljski minister za zunanje stvari pride v isti namen te dni v Bukarešto.

— **Gospodarski in vojaški dogovor med Francijo in Poljsko.** Ministrski predsednik Briand je imel dne 1. februarja zvečer daljši razgovor s poljskim ministrom za zunanje stvari knezom Sapleho in s poljskim vojnim ministrom Sosnovskim o gospodarskem in vojaškem dogovoru, ki se bo sklenil med obema državama. Pogodbe se bodo prej-kone podpisale že prihodnje dni.

— **Francoji in Alžaičanje.** »Journal de Geneve« poroča o nesložnosti med Francoji in Alžaičani. Drug drugemu očitajo jezik, češ da se ne razumejo. Francoji hočejo vse po francoski, Alžaičani pa branijo svoje posebnosti; oni so centralisti, drugi avtonomisti. A celo v malenkostih se ne morejo razumeti. Francoz skoči na tramvaj z desne strani, a Alžaičan ga zato ozmerja; Francoz graja, da se zapravljajo preveč vode s škropljenjem mestnih cest, Alžaičan očita, da so Francozi pač umazani, ki niti uradnih pisarn dovolj ne čistijo; če v gledališču »Alasane« v Strassburgu Francozi ploskajo med dejanjem, se Alžaičanje togote, a Francoz zopet protestira, da mora plačevati za duhovščino itd. Francozi očitajo Alžaičanom nevhvalečnost za osvoboditev izpod nemškega suženjstva. Alžaičanje pa trdijo, da jim Francozi jemljejo individualnost. Tako se Francozi ne čutijo med Alžaičani doma, ter se separirajo od njih kakor bi živeli med tuji. Francozi imajo v Strassburgu že 80 francoskih društev, ki ne sprejemajo med se — domačinov. »Narodni List« piše, da je to razmerje prav tako kakor med Čehi in Slovaki. Mi na pravico: prav tako kakor med Hrvati in Srbi!

— * —

Iz naše kraljevine.

— **Proslava spomina Josipa J. Strossmayerja v Pragi.** Jugoslov. akademsko društvo »Jugoslavijec« v Pragi je priredilo v Smetanovi dvorani občinskega doma v Pragi proslavo v spomin 100letnice Strossmayerjevega rojstva. Predaval je dr. Drazotin Prochazka, ki je o črtah zasluge velikega Jugoslovana in značaj Strossmayerjevega dela za bodočnost Jugoslavije, spominal se je tudi velike ljubezni, ki jo je gojil veliki biskup do Prage in češkega naroda. Proslavo so se udeležili tudi člani našega poslanstva, na čelu poslanik Hribar in konzul Vučković vseučiliški profesor M. Murko, dramatik Peter Petrovič in mnogi drugi.

— **»Domovina« in »Makedonija«.** Imenovana lista se v naši državi ne smeta po pošti razpošiljati. »Domovina« izhaja v Budimpešti. »Makedonija« pa v Sofiji.

— **Novi generalni ravnatelj železnice.** Iz Beograda javljajo da je podpisan ukaz, s katerim se imenuje za ge-

neralnega ravnatelja železnice Mihajlo V. Ilic, bivši minister za javna dela.

— **Angleški vojaški ataše v Beogradu.** Za vojaškega atašea Velike Britanije v Beogradu je imenovan polkovnik Bell.

— **430 praznih šol.** »Epoh« poroča, da je v Beogradu zaposlenih v raznih ministrstvih in drugih uradih preko 120 učiteljev in učiteljic med tem ko je 430 šol v Srbiji. Črnigori in v južni Srbiji praznih in ni nobenih učnih moči. Zato je novi načelnik ministrstva prosvete Vlah. Radivojević odredil, da se morajo vsi učitelji in učiteljice ki niso na svojih mestih vrniti na svoja službena mesta, v Beogradu pa ostanejo samo referenti ministrstva pro-

— **Število prebivalstva v mestih Vojvodine.** Po približnih zaključkih ljudskega štetja v Vojvodini šteje Subotica 118.000, Sombor 33.000, Senta 34.000, Velika Kikinda 31.000, Veliki Bečkerek 33.000, Pančevo 27.000, Vršac 33.000 prebivalcev.

Neodrešena domovina.

— **Iz Istre.** V Sv. Lovreču Pazenatičnem imajo za župnika narodnega odpadnika Tonkoviča, kaplana pa so dobili iz Italije. Prejšnjega župnika Janka so Italijani odgnali, ker je bil Hrvat in dober z ljudstvom. Ljudje so odhajali iz cerkve, kadar sta začela ta dva italijanska gospoda po italijansko propovedovati, sedaj pa jih zapro, tako da morajo ostati pri italijanski propovedi, pa četudi nič ne razumejo. Za dve stotitalijani je šola z dvema učiteljema, Hrvatje, ki jih je nad dva tisoča, pa nimajo nobene šole. Italijanski učitelj je Sicilijanec, bivši duhovnik, ki živi v konkubinatu. Tako italijanska kultura in morala. — V Marčani so doživeli z aneksijsko proslavo velik fiasko. Dva ali trije so jo proslavljali, srca drugih Marčanecv so plakala. Došla je bila godba iz Pule, pa ni nič opravila. Duhovnik Italijanaš je besnel v veliki jezi, ker ni bilo ljudi k maši. V cerkvi so peli »Te Deum« samo trije. Ta duhovnik je pomagal odpraviti hrvatsko šolo in mrzi vse, kar je hrvatsko. — Iz Lovrana so premestili v Klano učitelja Radiča radi tega, da so morali zadati prebivalstvu v Lovrani udarec. Sedaj imajo dve učiteljici za 300

otrok. Italijani pa imajo za 100 otrok 4 učiteljske moči. Tisti dve učiteljici sta poročeni z Italijani. Tako ubija Italija jugoslovensko šolo v Istri. — Kastav je določen Jugoslaviji, ali trdi tam se je moral peti »Te Deum« na dan 6. t. m. Maša je bila tiha, ker organista in pevcev ni bilo, navzoči so bili vojaški orožniki in občinski komisar. Ljudstvo je preklinjalo. — V Spodnji Škofiji so udriči fašisti, prišedši v vas ponoči, v delavsko zadrugeto, so vse premetali, polili s petrolejem in bencinom, potem so šli ven in metali skozi okna ročne granate in bombe v hišo, da bi zažgali. Hiša je bila res kmalu v plamenih. Fašisti so nato ovirali gasilce, slednji pa so odšli iz strahu pred ljudstvom, katerega se je zbralo velika množica. Lastnik hiše je naznanil italijanskemu komisariju, kaj so storili fašisti. Komisar mu je hladnokrvno odvrnil, da naj spravi tisto Kooperativno ven, pa bo imel mir! Tako se ščiti Jugoslovenom njihova last nad italijansko vlado! Fašisti so pri odhodu kričali, da najprvo so uničili delavsko zadrugeto, prihodnjič pridejo zažgat jugoslovensko šolo. Pričakovati je, da res pridejo. Italijanska

oblast jim ne bo branila, da uničijo jugoslovensko šolo.

— **Trst — prosta luka?** Vedno bolj se širi vest, da proglasi italijanska vlada povodom aneksijske proslave Trst za prosto luko. S takim proglasom bi bil Trst gospodarsko

Telefonska in brzojavna poročila.

WITOS O POLOŽAJU.

— d. Varšava, 21. februarja. V razgovoru z zastopniki francoskega časopisa je izjavil ministrski predsednik Witos: Verjamem, da bo potovanje Pilsudskega v Pariz vplivalo ugodno na pogajanja in Rigi. Glede polsko-čeških odnosov menim, da Poljska pripisuje prijateljskemu razmerju s sosednjo državo kar največjo važnost in ne namerava voditi nikake druge politike, kakor politiko mira. Poljsko-češkoslovaški sporazum bi bil važen pogoj za konsolidacijo srednjeevropskih razmer.

O LONDONSKI KONFERENCI.

— d. London, 21. febr. Briand je v »Observeru« razglasil angleškemu narodu, da na novi londonski konferenci, ki se bo v kratkem vršila, čakajo rešitve tako mnogoštevilni resni problemi, da so težkoče skoro nepregledne. Vseeno pa popolnoma zaupa posvetovanjem te konference in misli, da bo vse te probleme povoljno rešila. Zadnja pariška konferenca je zaveznike v bistvenih vprašanjih precej zbližala. Gotovo nihče ne more krivo razumeti pravega značaja francoskih zahtev. On ve, da mu nekatere angleške in francoske osebnosti pripisujejo imperialistične težnje. Po pariškem dogovoru pa se mora politika Francije gotovo smatrati za popolnoma pametno. Danes je on odločen pristaš medzavezniške solidarnosti tako v političnem kakor tudi v gospodarskem oziru. Zveza med Francijo in Anglijo naj bo temeljni kamen enotnosti.

— **SFORZA O AVSTRISKEM VPRAŠANJU.**

— d. London, 21. februarja. Pri intervjuu, ki ga je dal grof Sforza po svojem prihodu v Pariz, je izjavil glede avstrijskega problema nastopno: Uspeh konference v Portoriju je odvisen od tega, kakšno stališče bodo posamezne države zavzele napram konferenci. Mnoge države se bodo gotovo nad tem ali onim spodbudile, kar Italija dobro razume. Italijani, Jugoslovani in Češkoslovanci se vsi upirajo misli na prepoved in obnove stare avstrijsko-ogrske organizacije. »Mi v Italiji se zavedamo nujnosti, da je treba kaj storiti v korist nasledstvenim državam, pod katerimi je treba razumeti tudi Avstrijo. Mislim, da se ne varam, če trdim, da bi tak arrangement Avstriji bolj pomagal, kakor cela vrsta diplomatskih formul,« je dejal grof Sforza.

RAZOROŽITEV NEMČIJE.

— d. Beograd, 20. febr. Presbros javlja iz Pariza: Po brzojavki iz Berlina, je nemški komisar za razorožitev dobil od svoje vlade nalog, da počaka na izid pregovorov v Londonu in da šele potem nadaljuje razorožitev v Vzhodni Pruski in Bavarski.

— **ZOPETNA OMEJITEV PROMETA V AVSTRIJI.**

— d. Beč, 21. febr. Ravnateljstvo državnih železnic naznanja: Od torka 22. februarja izostaneta do nadaljnjega na progi Dunaj — Leoben — Trbiž brzovlaka št. 1101 in 1102, ki sta vozila trikrat na teden, na progi Salzburg — Beč na brzovlaka št. 805-704 in 703-804. Nasprotno pa vozijo od istega dne dalje zopet vsak dan brzovlaka št. 11 in 12 na progi St. Mihael — Celovec ter št. 211 in 212 na progi St. Vid na Glini — Beč. Ukine se osebni promet pri vlakih št. 290 med Bečom in St. Vidom na Glini, kakor tudi postajanje vlaka št. 281 pri Sv. Martinu — Sittich.

— d. Dunaj, 21. febr. Kakor objavljajo obratno ravnateljstvo železnice, se od jutri dalje ukine promet dvojice brzovlakov na progi Dunaj — Trbiž, a od srede dalje promet dvojice D-vlakov na progi Dunaj

postavljen popolnoma v drug položaj, ker vse blago, ki bi prihajalo v Trst, bi bilo prosto carine. Italija napoveduje že dolgo časa, da stori kaj izdatnega za Trst; to bi bila proglasitev Trsta za prosto luko.

TOŽBA ZARADI »REIGENA«.

— d. Dunaj, 21. februarja. »Korrespondenz Austria« javlja, da je bila tožba zvezne vlade zoper deželne glavarja Reumanna v aferi uprizoritve »Reigena« izročena v petek, dne 18. t. m. sodišču.

PLEBISCIT V GORNJI ŠLEZIJ.

— d. London, 21. februarja. Londonska konferenca je sklenila, da bodo prebivalci Gornje Šlezije, kakor tudi one osebe, ki stanujejo izven Gornje Šlezije, a imajo pravico tamkaj glasovati, glasovali hkrati.

VOLITVE V PRUSIJI.

— d. Berlin, 21. februarja. Do desetih dopoldne je bilo izvoljenih 54 poslancev. Od teh jih odpade na nemško nacionalno stranko 11, na centrum 16, na nemško ljudsko stranko 13, na demokrate 2, na večinske socialiste 29, na neodvisne socialiste 7 in na komuniste 4. Gospodarska stranka in Welfi so dobili vsak po enega poslanca.

AMERIŠKI DRŽAVNI TAJNIK.

— Washington, 21. februarja. Uradno se razglašja, da je za državnega tajnika imenovan bivši Wilsonov protikandidat Hughes.

AMERIŠKI ZASTOPNIK IZSTOPIL IZ REPARACIJSKE KOMISIJE.

— Pariz, 20. febr. Boydson, zastopnik Zedinjenih držav, je podal časopisju vsebino note, izročene reparacijski komisiji, po kateri ameriška delegacija izstopa iz te komisije. Nota izvaža, da je ameriška vlada storila to po točnem prevdaru. Zedinjene države še niso ratificirale versailleske pogodbe, zato so bili njihovi zastopniki v komisiji anomalija. Ameriška vlada tudi ni sodelovala pri sestavi načrtov za modifikacijo pogodbe, zato smatra, da je nepotrebno imeti zastopnike v komisiji, ki bo aplicirala te načrte.

AMERIKA ODPOKLICE SVOJE ZADNJE ČETE IZ NEMČIJE.

— Pariz, 20. febr. Iz Novega Jorka poročajo, da je kabinetni svet v svoji zadnji seji pod Wilsonovim predsedstvom sklenil odpočitati z Rena zadnjih 5400 ameriških vojakov, ki se nahajajo še tam. To je bilo sklenjeno sicer že pred dvema mesecema, ali takrat je bil izdan ukaz za odhod samo 5000 mož, ker bi bil odpočile vseh čet naenkrat vznemiril Evropo, zlasti Francijo.

— **ANGLIJA NAJ ODSTOPI AMERIŠKE KOLONIJE.**

— d. Washington, 21. februarja. Senator Ried je v senatu stavil predlog, naj se stopi v stik z angleško vlado, da bi se tako poizvedelo, ali bi ne hotela odstopiti svojih zahodno-indijskih kolonij Ameriki. Ta predlog spravlja v zvezo z angleško prošnjo, naj bi se ji odpisali dolgovi v Ameriki.

— **MEDNARODNI SOCIALISTIČNI KONGRES.**

— d. Dunaj, 21. februarja. Jutri se bo vršila tukaj otvoritev mednarodnega socialističnega kongresa.

IZPRAZNITEV SIBIRIJE.

— d. Tokio, 20. febr. Zunanji minister je izjavil v zbornici, da se more izprazniti Sibirije vsled negotovosti položaja na korejski meji le počasi vršiti. Zasedba Vladivostoka se je podaljšala, da bi se prišlo na ta način v okoliš novim nemirnim in vstajam, ki jih uprizarjajo nezadovoljni Korejci.

— **ANTANTINE ČETE V CARIGRADU**

— d. Moskva, 21. februarja. Iz Carigrada javljajo, da je dospelo tja mnogo ententnih čet. Vrše se priprave, da se preskrbi stanovanja 40.000 angleškim, 12.000 francoskim in 12 tisoč italijanskim vojakom.

Glasovi iz Koroške.

— **Ubij J. Ilica v Celovcu.** Kakor poročajo celovški listi, so 12. februarja v Celovcu ubili enega izmed naših najbolj delavnih ljudi Josipa Šasla pd. Ilica v Gorjah, občina Kotmarovec. Zmiraj me je skrbela usoda tega nenavadnega moža. Bil je na vsakem zborovanju, zapregel večkrat po tri voze in peljal ubožnejše na shode. Za plebiscit je žrtvoval denar, čas, konje, z eno besedo vse; noč in dan je bil na potu do tja vedoč kako strašna usoda ga čaka, če propademo. Njegov strah je bil popolnoma upravičen, kajti nemškularija je le predobro znala, kar premore Joz Šasla s svojim ugledom in mojstersko ugaljenim jezikom. Naši ljudje so ga

povsod vpoštevali. Gospod dvorni svetnik dr. Ferjančič ni je pravil enkrat: »50 ilcov ko bi imeli, pa dobimo plebiscit. Nesrečen, kakor vsi drugi, se je po izgubljenem plebiscitu lokal kakor majhen otrok. Vedno se je upal in čakal, da pridejo nazaj Slovenci. Noben pot ni bil predlog in ne pretežek samo da bi zvedel kaj gotovega. Na manifestaciji shod v Unione je prišel čez 2000 m visoke Karavanke. Nemci so mu tudi tukaj pokazali svoje roge. Vzel so mu trafiko, ukradli konja, vsi nemški gostilničarji, ki smo jim svojčas zaprli gostilne so ravno zdaj njega tožili za odškodnino. V Celovcu ni smel dolgo. Nemški žandarji so ga na svojo

pest aretovali in gonili v Celovec, samo da mu zagrenijo življenje. Kar se je zgodilo v soboto, ni nas, ki do zadnjega kotička poznamo koroške razmere, prav nič presenetilo. Začetka so jih zmerjali, opijali v tepih, izganjali, ker pa to vse nič ne zaleže, so jih začeli zdaj pobijati po cestah. Dekan Simpl je prišel kot drugi na vrsto. Govoril sem z našimi ljudmi, ki nimajo nikdar pokoja, ki so vsak dan izpostavljeni nemškutarskim inzultom, pa še tožiti ne smejo, ker jim sodniki ne verjamejo. Zato trpijo tiho, trpijo v upanju, da vendar tudi njim enkrat vžide solnce svobode in napravi konec njihove mučenosti. Po naših listih se teden za tednom oglašajo Korošci in vpijo po represalijah, če jim za enkrat druge pomoči ne moremo nuditi. In kaj je uspeh teh njihovih klicev po pomoči? Odkrita rečeno nobeden. Tu imamo advokate, ki so optirali za N. Avstrijo in vzile temu še nastopajo kot zagovorniki pri sodnijskih razpravah; živje avstrijske oficirje, ki dobe pri nas v Jugoslaviji svojo penzijo, z jezikom pa delajo grje proti njej kot najhujši komunisti, imamo nemške gostilničarje, ki vse protijugoslovenski element zbirajo in ščitijo v svojih prostorih. Nemci so na Koroškem takoj odvzeli vsem Slovincem »začasno« gostilniške obrti in jih dali Nemcem, pri nas zruši okoli glavar raje samo svojo lepo službo, nego bi le en las zakrivil na glavi kakega nemčurja. Tu poznamo samo paragrafe in mirovno pogodbo Nemcem pa je vsesкуп »vurst«. Zato pa je potreba, da nas vodijo taki ljudje, kakor so pri Nemcih nakrmljeni, konec bo na koroškem ubojev in sploh vsakega trpljenja. Arnus.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. februarja 1921.

— **Razmejitvena komisija med Italijo in Jugoslavijo v Ljubljani.** Člani jugoslovanske delegacije v razmejitveni komisiji, ki bo določala meje med Jugoslavijo in Italijo, pridejo po dosedanjih dispozicijah danes v Ljubljano. Generalnaštabni polkovnik Milan Ječmenić in pehotni polkovnik Aleksander Dushalović prispeta danes dopoldne, general Maisler pa danes popoldne. Italijanska delegata general Vacchelli in polkovnik Garibaldi sta se odpeljala včeraj zvečer iz Rima in prideta najbrže jutri zjutraj z orientekspresnim vlakom v Ljubljano. Predsednik italijanske delegacije senator Salata je poslal jugoslovanskim članom razmejitvene komisije brzojavne pozdrave z obznanjem, da se radi boljši svoje soproge ne bo mogel udeležiti prve seje. — Pokažimo z dostojnim nastopom tem diplomatskim zastopnikom, da smo kulturni narod, ki se zaveda svojih dolžnosti in ki ve ceniti važno delo, ki se ima izvršiti na naši meji. — Vsak nepremišljen korak bi zamogel imeti za nas in naše rojake onkraj meje slabe posledice.

— **Naša želja in zahteva.** Razmejitvena komisija med našo državo in Italijo bo v kratkem započela svoje delo. V eminentnem interesu našega prebivalstva ob meji je, da se pritegne te komisiji domačini veščaki, ki temeljito poznajo razmere ob meji in težnje ondotnega prebivalstva. Zato je nujno potrebno, da naša deželna vlada zastavi ves svoj upliv, da se takoj imenujejo kot informatorji in svetovalci našim članom razmejitvene komisije sposobni strokovnjaki, ki bodo naši delegaciji gotovo dragocena opora in pomoč. Nadejamo se, da ta naš apel ne bo ostal brez odziva.

— **Sedaj in nekdanj Na platnicah.** »Naših zapisov« čitamo med drugim: »Sedaj uvažamo — z ukazom od nas samih izzvanim — srbohrvaščino in cirilico že v drugi razred ljudske šole. Otroci postanejo z nami vred sol nove države. Starokopitno uradništvo se je tudi že podalo in naučili ga bomo novega državnega jezika — kakšni lepi spomini na Avstrijo! — Nova generacija, upajmo, bo zlobodrala že povsem nov jezik...« Vprašamo: Kdo izmed tistih, ki sedaj tako pišejo, si je pod nemško knuto v Avstriji upal javno nastopati proti pouku nemškega jezika v naših ljudskih šolah? Nihče, prav nihče od tistih, ki sedaj najbolj kriče o grozeči nam baje srbizaciji. Ja Bauer, das ist was anderes! Takrat si razni junaki, ki so bili v državnih službah, niti kihnniti niso upali, ako jim tega ni dovolil nemški predstojnik. Seveda sedaj so se razmere predrugačile, sedaj lahko zabavljamo in kričimo, ker sedimo na gorkem in ker se nam ni treba bati, da bi šibkemu bratcu obesil krušno košarico nekoliko višje njegov starejši in močnejši, a zato tudi modrejši brat.

— **Kulturni delavci klerikalna pripraga.** Svoječasno smo že poročali, da se pobirajo med kulturnimi delavci podpisni na neki deklaraciji za politično avtonomijo slovenskih zemelj, kakor jo zahtevajo klerikalci. To deklaracijo priobčuje sedaj kot prvi klerikalni »Novi Čas«, kar pač dokazuje, da so četje te deklaracije klerikalni politiki. Deklaracija slove: »Slovenski kulturni delavci so bili od nekdanj glasniki narodnega in državnega edinstva Jugoslovanov. Oni

so duševno pripravljali to, kar sta stvarila v svetovni vojni meč in politika, zato smatrajo Jugoslavijo za utelešenje svojega ideala, ki ga je treba braniti proti zunanji in notranji sovražnosti kot najvišjo izmed posvetnih dobrin naroda. Združitev vseh treh plemen v eni državi z eno suvereno oblastjo na zunanji in notranji smatrajo slovenski kulturni delavci za politično nujnost mednarodne varnosti in s tem narodne svobode. Na drugi strani pa uvidevajo potrebo, da država ne absorbira mehansko vseh individualnosti, ki so doslej vodile posamezne pokrajine in prebivalce. Ne glede na plemensko, versko ali strankarsko pripadnost ne moremo v imenu prirodnega gospodarsko-kulturnega razvoja nasiloma in hipoma pretrgati vse kontinuitete, ako nečemo zadeti države pri korenini. Zakaj država ni po svojem bistvu sama sebi namen, ampak le doslej najvišja oblika družabnega življenja. Narodno in državno edinstvo ne vsebuje nujno mehanske unifikacije, nasprotno razmere v Jugoslaviji zahtevajo organičen razvoj, ki računa z doseženo strukturo gospodarskega in kulturnega življenja in na njeni podlagi zida dalje v smeri višje sinteze. V imenu mirnega, medsebojnega delovanja in napredovanja, medsebojne bratske edinstva zagovarjajo slovenski kulturni delavci takšno ustavo, ki daje državi posebno moč na zunanji, a obenem možnost edinice. — K izjavi, ki jo z imeni priobčujoče tudi »Naši Zapiski«, so nas napadli nekateri gospodje, katerih podpis se tudi nahaja na izjavi, da ugotovimo, da je priobčitev izjave zagrešil na svojo roko gospod, ki je zbiral podpise. Kajli dogovorjeno je bilo, da se pred priobčitvijo sestanejo vsi podpisani in povabijo oni, na katerih mnenje bi se vsled kompletnosti izjave moralo še reflektirati, k pogovoru o vsebini in obliki izjave. To se pa ni zgodilo, pač pa je nabiratelj podpisov dal kratkomalet klub dani besedi izjavo v tisk. — Jemljemo to ugotovitev na znanje in izpuščamo obenem kritiko, ki smo jo že napisali o tem nastopu kulturnih delavcev. Kakor vselej, tako se je tudi v tem slučaju izkazalo, da hočejo gotovi ljudje priti do spojeva političnega cilja, ako ne gre s poštenimi, pa z nehonornimi sredstvi.

— Prošnja do javnosti glede ustreženosti izza časa vojnega prekega soda. Duhovnik, ki je spremljal nekatero obsojenca na Suhi bazar, zagotavlja, da je bil dne 2. oktobra 1915 ustrelen neki Florijančič, bač iz Ljubljane. Upravitelj streljišča pa odločno trdi, da je zabeležil vse datume in da tega dne ni bil nihče ustrelen. A tudi duhovnik ostaja pri svoji trditvi, češ, da ima vse one, ki jih je na zadnji poti spremljal, z datumom in imenom zapisane. Ker bi mestni magistrat rad dognal vse ustrelnice, a si stoliča tu nasproti dve enako tehtni izjavi, prosimo javnost, da bi nam kdo ta slučaj pojasnil, če kaj ve. Dopisnica magistratu zadošča ali pa osebna izjava.

— Zalostni dogodki v Primorju nas opozarjajo na pričetki boj. Narod se postavlja v sklenjene vrste. Dijaštvo je ustanovilo »Udruženje srednješolske mladine iz Primorja«, ki je na poti resnega dela, da ji izvrši svoj program. Naša želja je, da se tem mladim silam ohrani veselje do dela; zato pozivljamo vsa kulturna društva, da jim kolikor mogoče pomagajo pri delu.

— O slovenski Gorici in njenem pesniku Simonu Gregorčiču bo v sredo dne 23. februarja predaval profesor Ilesič pri Prosvetnem Savezu v Zagrebu.

— »Srpski Književni Glasnik« o L. Svetcu. V zvezi z dne 16. februarja je priobčil Uroš Gionč prav lep in izčrpen nekrolog o Luki Svetcu. Spis se zaključuje z besedami: Svoje starčevske oči je zatisnil, zapuščajoč starčilo: »Ne delajmo zase, delajmo za narod! Ne razdvajanje, nego združevanje naj bo naše geslo!« Te besede so bile naslovljene prošlosti, a so lahko dragocena pouka tudi za sedanjost.

— Dr. Mravlag v Mariboru izbrisan iz odvetniškega imenika. Odbor odvetniške zbornice v Ljubljani je na podlagi doslede mu uradnega potrdila v svoji seji dne 19. t. m. ugotovil, da je dr. Mravlag vsled opcije za Avstrijo prenehal biti državljani kraljevine SHS in je z ozirom na to sklenil, da se dr. Mravlag izbriše iz imenika odvetnikov.

— Imenovanja v policijski službi. Z dekretom od 11. t. m. so imenovani za okrajne nadzornike (IX. činovni razred) pri policijskem ravnanstvu v Ljubljani: Ivan Toplikar, Alojzij Ljubič in Jože Habe, dalje za revidirne nadzornike II. razreda (XI. čin. razred): Matija Močnik, Josip Gruđen in Anton Barič.

— Spekulanti in 20 dinarski bankovci. Poverjeništvu za notranja dela deželne vlade za Slovenijo je poslalo vsem podrejenim oblastvom tale navodila: Povodom zamenjave 20 dinarskih bankovcev so se v nekaterih krajih pojavili spekulanti, ki razširjajo vesti, da bodo ti bankovci uničeni in da se sploh ne bodo zamenjali. Na ta način se poskušajo kupovati imenovani bankovci pod nominalno vrednostjo. — Radi tega naroča poverjeništvu za notranje stvari

vsem podrejenim oblastvom, da se take eventualne vesti v zmislu naloga finančn. ministra, generalni inšpektorat, z dne 8. februarja 1921, št. 1373, kar najhitreje uradno vsestransko dementirajo in da se proti eventualnim krivcem najstrožje postopa in da se krivci takoj izročijo pristojnemu sodišču radi kaznovanja.

— Domači izum. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani razstavlja je v izloženem oknu zložljiv stol, ki je izum g. Josipa Bajde, mizararskega mojstra v Šiški. Glede podrobnosti o tem stolu se je v naših listih že pisalo. Stol vzbuja splošno pozornost vsled svoje praktične uporabe, ker se da uporabljati kot postelj in kot fotelj. Razpečevanje tega stola je prevzel g. Jager, tapetnik v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12.

— V Novem Vodmatu pri Ljubljani je danes umrl g. Kristijan Engelman učitelj v pokoji Pokojnik je bil marmarna oseba med našimi učiteljskimi, navdušen narodnjak in kakor skala zvest somišljenik napredne stranke. Rojen je bil leta 1813. v Kranju. Učiteljeval je v Zabnici, Ribnici, pri Sv. Gregorju v Mirni, Suhorju, Starem trgu, Dragatušu, Dobropoljah in Domalah. Bil je vzgojitelj, katršnik je malo med nami. Mladino je vzgojeval v razno narodn. duhu, ne oziiraje se na strogo tesnorske predpise. Ko se je pojavil med Slovenci sokolski pokret, je bil Engelman med prvimi njegovimi propagatorji. V Domalah je ustanovil Sokola in je bil njegov prvi starosta. V pokoji je stopil leta 1911. po 45letnem plodonosnem delovanju. Priznanja seveda za svoje zasluge ni dobil nobenega. Kako tudi? V deželi je takrat vladal dr. Susteršič, ki so mu bili baš takšni učitelji in vzgojitelji mladine, kakršni je bil Engelman, trn v peti. Od leta 1911. je Engelman živel v Novem Vodmatu. Tudi sedaj se je še živahno zanimal za javno življenje ter se udeleževal vseh narodnih in naprednih prireditvev. Ni bilo skoraj shoda, na katerega bi ne bil prihitel pokojnik. Iskreno je bil vdan ideji narodnega in državnega edinstva. V tem duhu je vzgojil tudi vse svoje sinove. Najstarejši njegov sin Edmund je županjski veterinar v Vukovarju, drugi Viktor je ugleden posestnik in trgovec v Smartnem nad Kamnikom, najmlajši med njimi, Vinko, pa je že pred njim umrl v Trstu kot učitelj na Ciril - Metodovi šoli in kot eden najuglednejših narodnih delavcev. Bodi simpatičnemu in vzglednemu somišljeniku ohranjen trajen spomin!

— Časopisnih znanj ne bo več. Ministrstvo za pošto in brzojav je sporočilo, da se časopisne znanke ne bodo več izdajale in da se bodo morali časopisi, ki dosejajo časopisne znanke poidejo, frankirati z navadnimi frankovnimi znamkami, ako upravištva ne bodo plačevala pavšalno časopisnih pristojbin.

— O ruskih srečjih. Seznam izzrebanih srečij iz loterije, namenjene v prid ruskim beguncem, je na razpolago pri Jadranski banki v Ljubljani.

— Nov nadzornik tovarne na Muti. Z Mute nam pišejo pišejo: Z veliko radostjo smo sprejeli vest, da je vlada poverila nadzorništvu tovarne na Muti našemu narodnemu gerentu g. M. Osetu, ki pozna nad vse naše razmere in narodne težnje v kraju. Nadejamo se, da bo g. Oset poverjeno mu nalogo izvrševal najbolje po svoji vednosti in moči v narodno-državnem interesu.

— Nesreča v trboveljskem kamnolomu. V velikem trboveljskem kamnolomu, ki je last Trboveljske premogokopne družbe, so se v zadnjem času zgodile že večje nesreče. Preteklo soboto so delavci nabili veliko mino, jo zažgali, a nabož z dinamitom je predčasno eksplodiral. Eksplozija je zadela delavca Antona Skalo in ga po glavi in rokah vsega razmesarila. Pripeljali so ga v javno bolnico.

— Simfonični koncert mariborske vojne godbe, ki se je vršil v soboto v Götzovi dvorani, se je sijajno obnesel. Kapelnik Herzog je dobil v znak priznanja krusen lavorjev venec.

— Samomor v Mariboru. V nedeljo zvečer se je ustrelil monter v delavnici Južne železnice Avgust Jakorčič in sicer pri vratih na vrt k Sokolskemu domu. Iz sledov krvi je razvidno, da je šel Jakorčič po strehu na vrt, kjer se je zgrudil. Med prvimi, ki so prišli na kraj nesreče, je bila tudi Jakorčičeva žena. Pokojnik zapušča ženo in dva otroka. En otrok je vsled očesne bolezni v bolnišnici, kar je baše tudi vrok očetovega samomora. Jakorčič je bil zelo priljubljen povsod.

— Zaplenjeni konji. Obmejni kontrolni organi pri Spilju so v ponedeljek zaplenili 5 konj, ki jih je nameraval znani trgovec s konji, Prah ml. iz Pesnice, izihotapiti v Avstrijo. Prah je zbežal v Avstrijo, konje pa so pripeljali v Maribor.

— Za 250.000 nežigosanih bankovcev zaplenjenih. V soboto so na mariborski obmejni carinarni zasačili nekoga žida iz Avstrije, ki je hotel v posebnih cevkah vtihotapiti za 250.000 nežigosanih bankovcev.

— Slovo. Ker mi večnoma ni bilo mogoče, o priliki svoje preselitve se osebno ali pismeno posloviti, ključem vsem svoim prijateljem in znancem tem potom prisrčni: Z Bogom! Dr. Jakob Zmavc, Maribor.

— Redek slučaj. Družba sv. CM. v Ljubljani je izdala gostilni »Ančnik« v Spodnji Šiški lepo veliko diplomu sv. Jurija za njeno požrtvovalno delovanje v družbin prid. Gostje te gostilne kaj marljivo zbirajo denarne prispevke.

»Ančnik« nabiralnik edini med vsemi marljivo zbira kamne za naš kulturni temelj.

— Kavarno »Zvezdo« v Ljubljani prevzame spomladi g. Fran Krapež, dosejani lastnik Narodne kavarne. G. Krapež bo kazinsko kavarno najmodernejšo preuredil in jo nanovo otvoril meseca maja.

— Državna razredna loterija. Tretje žrebanje 7. in 8. marca. Cena za 1/4 srečja K 576, 1/2 K 288, 3/4 K 144, 1/8 K 72. Narobe iz vse države naj se naslavljajo na glavno kolekturo: Medjunarodna banka d. d., odlo za drž. klasnu lutrijo, Zagreb, Nikoličeva ul. 7. 1., Gajeva ul. 8.

— Utonila je večeraj popoldne ob 5. v Gradaščici na Viču 15 mesecev stara Marija Lenassi hčerka mizarja Frana Lenassija. Ker je hiša mizarja v bližini Gradaščice, je otrok med igro zašel v vodo ter utonil. Potegnili so ga kmalu iz vode, a so bili vsi reševalni poizkusi zaman.

— Hitra aretacija. Na telefonično obvestilo orožniške postaje Slatina-Radenci je bil v nedeljo jutraj v neki gostilni Kolodvorske ulice prijet invalid Ivan Lassbacher, ker je svoji nečakinji odnesel okoli 16.000 kron.

— Smrtna kosa. V Sprenčici na Primorskem je umrla ga. Mira Brazova, soproga kr. poštarja v Prevaljah. Blag je spomin!

— V Smarju pri Jelšah je umrl danes v terek g. učitelj Ivan Debelak. Pogreb bo v četrtek ob 3. popoldne. N. v m. p.

— Pozor! Jutri, dne 23. t. m. prekinemo pošiljanje lista vsem onim, ki so z naročnino za ta mesec zaostali. Kdor torej od jutri naprej ne prejme lista, je znak, da nima dalje plačano.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

Torek, 22. februarja: zaprto.

Sreda, 23. februarja: Golgota. Red B.

Opera:

Torek, 22. februarja: Thais. Red A.

Sreda, 23. febr.: Baletni večer. Gostovanje moskovskega imperatorskega baleta. Izv. abnm.

Sokolstvo.

— Sokol II v Ljubljani naznanja, da se prične v četrtek dne 24. t. m. tečaj za srborhvaščino. Člani in članice se pozivljajo k množestevilni udeležbi. Opozarjamo pa na točno in resno udeležbo. Papir in svinčnik je prinesiti s seboj.

— Skupščina zagrebške sokolske župe. Zagreb, 21. februarja. Večernj se je vršila tu skupščina zagrebške sokolske župe, ki je potekla precej burno. Skupščini je prisostvovalo 42 delegatov iz področja župe. Pri tajnikovem poročilu o sporu v sokolskem društvu je prišlo do burnih prizorov. Separatistični elementi, ki so zbrani v sokolskem društvu na Wilsonovem trgu, so pričeli vpiti in razgrajati ter so govorili o nekakem zastopavljanju hrvaštva. Ostali so v manjšini. Delegati iz Slovenije so izjavili, da smatrajo spor za notranje zadevo zagrebške župe ter so proglasili svoj desinterese. Za volitve sta bile predloženi dve listi: ena z Draganom Novakom kot starejšim, druga z dr. Bogdanom Bradaskom. Vsled trdnostnih separatistov pa ni prišlo do kompromisa. Nato je bil izvoljen nov odbor na podlagi liste bivšega starešinstva z Draganom Novakom in sleer z 24 proti 18 glasovom.

— Sokol II. si je ustanovil glasbeni odsek kateri prav pridno deluje. Pevske vaje se vrše v Realki ob srečih in petkih od pol 8. do 9. ure zvečer fanfare pa torej v soboto. Vabijo se bratje kateri bi imeli veselje posvetiti se glasbi da se zglase v društveni sobi na realki.

Društvene vesti in prireditve.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V sredo ob sedmih ženski, v četrtek ob pol osmih zvečer moški zbor. — Dne 6. marca t. l. popoldne v restavraciji Narodnega doma redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. (k)

— Maturantsko društvo poštnih prometnih in čekovnih uradnikov ima redni občni zbor dne 26. feb. 1921 ob 20. pri »Mraku«. (k)

— Vse članice društva »Slogoc« se vabijo, da se zanesljivo udeležijo važnega sestanka v sredo, 23. t. m. popoldne ob 4. v posvetovalnici na magistratu.

— Občni zbor Slov. Rečnega križa v Ljubljani ki bi se vršil dne 23. t. m. v dvorani Mestnega doma, se je moral vsled nastalih zaprek preložiti in se vrši veled tega v sredo 2. marca t. l. ob 5. popoldne v dvorani Mestnega doma.

— Zveza vdov in sirot za Slovenijo v Ljubljani poziva vse vdove in sirote da se tekom tekočega tedna, gotovo pa do sobote 26. t. m. prijavijo Zvezi, Mestni trg št. 11. II. nadstropje. Vdove z dežele le lahko prijavijo pismeno. — O d b o r.

— I. S. Bachov pasijon po evangelistu Matevžu. Skušnja za ves drugi zbor (sopran, alt, tenor in bas) je teden v terek in četrtek ob pol 7. zvečer; za ves prvi zbor (vse štiri glaseve) pa v sredo in petek ob pol 7. zvečer. Vse skušnje so v »Slavčevici« sobi.

Najnovejša poročila.

IZ SEJE USTAVNEGA ODSEKA.

— Beograd, 21. febr. Petnajsta seja ustavnega odseka se je pričela 1/4 na 10 dopoldne ter je govoril najprej pravosodni minister dr. Gjurčić o členu 5. v zvezi s predlogi zemljoradnikov, ki jih je skoraj vse prisvojil. Gre za justične ukrepe in roke pri aretacijah, za kompetenco glede pritožb. Člen je bil v tem smislu sprejet. Člen: »Nikogar ne more obsoditi sodišče, ki ni zanj kompetentno,« je bil sprejet z večino glasov, enako člen 7., da mora biti vsak zaslišan in na zakonit način pozvan, da se brani, enako člen 8. o kazni, ki se sme izreči samo po zakonu. Pri členu 9. o smrtni kazni, se je oglašil k besedi soc. demokrat Nedeljković, ki je govoril za popolno odpravo smrtno kazni, enako tudi komunist Pavle Pavlovič in republikanec Gjonović. Govorila sta še poslanca dr. Ante Dulibić in dr. M. Laginja, ki sta govorila o zaščiti vladarjeve osebe proti umoru. Člen 9. je bil z večino sprejet. Člen 10. o izgnanju iz držav, da ne more biti noben državljan izgnan, se dopolni s tem, da se še dostavi: Tudi v državi se ne more preganjati iz enega kraja v drugi, razen če tega za posamne primere ne predpisuje zakon. Brez sodnega odloka se ne more nihče iztrati iz kraja, kjer prebiva. Člen 11. se izpremeni tako-le: Pri preiskavi mora biti navzoč predstojnik občine ali pa 2 občana ter se glasi tako-le: »Preiskave v stanovanju se morejo vršiti samo v primeru, ki jih predvideva zakon in vedno na način, ki ga predpisuje zakon. Politični gani morejo vstopiti v stanovanje državljanov samo v službenem poslu, kateri se more vršiti samo na stanovanju dotičnega državljana. Ponoči imajo politični organi vstop v privatna stanovanja samo v primeru najskrajnejše potrebe in takrat, kadar bi stanovalci organe poklicali na pomoč. Pri vseh hišnih preiskavah mora biti navzoč predstojnik občine in dva občana. Po izvršeni preiskavi

mora oblast dati prebivalcem potrdilo o preiskavi in seznam stvari, katere je preiskovalna komisija odvzela.« Glede členov 12. in 13. predlaga poslanec Avramović, naj se razprava teh dveh členov odgodi dolej, ko se bo pričelo razpravljati o socialnih in kulturnih vprašanjih. Predsednik dr. Ninčič sprejme ta predlog za 12. člen, odkloni pa za 13. člen in za ključ sejo ob 12³⁰.

† MILAN SAVČIČ.

—d Sarajevo, 21. febr. Povodom smrti Milana Savčiča je izrazilo Društvo novinarjev Bosne in Hercegovine svoje sožalje srbiskemu novinarskemu društvu v Beogradu. Društvo je odposlalo g. Manojla Sokića, da ga zastopa pri pogrebu in da položi venec na krsto.

VOJNE ŠKODE.

—d Pariz, 21. febr. Posebni poročevalci »Matina« javlja iz Londona zneske, ki so jih posamne države naznanile reparacijski komisiji kot višino svoje škode: Francija zahteva, kakor se je že poročalo 218.542 milij. frankov, Anglija 2.541.502.534 funtov ter 7.587.832.086 frankov, Italija 33 milijard lir, 37 milijard frankov in 123 milijonov funtov, Poljska 23 milijard zlatih frankov, Rumunija 31 milijard zlatih frankov, Brazilija cenil svojo škodo na morju 1.189.000 funtov, Belgija predlaga račun v znesku 34 milijard belgijskih in 2³ milijarde francoskih frankov. Za rodbine zahteva Anglija skupno 18 milijard zlatih mark. K temu pridejo še računi drugih držav, ki se cenijo na pet milijard zlatih mark.

OBOROŽNEA BAVARSKA.

—d Berlin, 21. febr. »Berliner Tageblatt« javlja iz Münchna: V Rothenheimu zbrani voditelji gorenjebavarskih domačih bramb so sklenili resolucijo, kjer izjavljajo, da se domače brambe branijo, izročiti v gotovni roku orožje, dokler država ne more v zadostni meri zajamčiti varnosti osebe in imetja.

Izpred sodišča.

— Mlad potepuh. Matevž Benedičič je bil obsojen na 18 mesecev. O njegovi tatvini smo že večeraj poročali.

— Oproščena vojaka. Vojaka Anton Vegelj in Anton Vranešič sta bila pred poroto oproščena od obtožbe, da bi bila soudeležena pri vplomu katerega so izvršili štirje vojaki v blagajno aprovičijskega odbora v Dobrivi na Koroskem in od koder so odnesli 14.034 K. Vlom je bil izvršen 28. aprila lanskega leta ponoči. Od tega dne sta bila omenjena v preiskovalnem zaporu.

— Tatvine manufakture. Krojaški pomočnik Karol Zupan je bil obsojen na tri leta težke ječe, ker je 27. decembra lanskega leta ponoči odnesel svojemu gospodarju, krojaškemu mojstru Lovrencu Porenti v St. Vidu nad Ljubljano večjo množico blaga in gotovine, vse v vrednosti 6040 K. Zupan je bil že med vojno na Dunaju obsojen na tri leta, ker je ukradel velike množice blaga znani trdki Zwiaback.

— Za en star plet — let jece pet. Neko novembarsko nedeljo proti večeru je zaprosila mala ženska postava, še precej čedno oblečena, po imenu Terezija Capl, doma iz Koške gore pri Kojncih, za prenočišče pri Heleni Prinčević v Nošah pri Trzinu. Zena je družini ves čas potem gostovala: »V Begno sem sestro pripeljala, da bo tam za usmiljeno in da bo bohim ženam stregla!...« Postregli so ji še s kofetkom in potem je ona dalje zvrtolela: »Pa lepega medu vam pošljem od doma, ko ste tako dobri.« »Kaj je pa novega v Begnah?« »Veste, zelo mnogo! Vse pokajo v avtomobile. Tako velike avtomobile vozijo prke Ljubljani...« »Veo proč vozijo. Italijan bo vse zasedel.« In pri Prinčevićih so se zblali Italijani! Pri peči v sobi je ženska spala. Proti jutru pa je izginila, a z njo tudi en star, tristo kron vreden plet in 15 kron vredna ruta... Sedaj je bila Terezija Capl pred porotniki in tam ji je tekla jezik, kot bi bil z maslom namazan. Tajila je pa vse, toda njen kazenski register ji je predložil tako fotografijo, da ji ni mogel nikdo verovati. Bila je zaradi tatvine že 19krat koznovana, v zaporih je presedela sedem let. Krado pa vse, celo faimoštrum je odnesla prašičke... Porotno sodišče jo je obsodilo na pet let težke ječe zaradi pleta in rute, vrednost 315 kron... Predsednik dvor. svetnik dr. O. Papež: »Ali sprejmete sodbo?« Osorno in ogorčeno odgovori: Ne, ne sprejemem, dokler sestra prednica ne pride! V svojem zagovoru o nedolžnosti je med drugim pristavila: »Pravijo, da sem tatfca. Pa ni res. Vidite, da moram rediti 120 let staro mater.« Njena mati namreč še živi, čeprav je ona že pri petdesetih.

Gospodarske vesti.

—g Posvečanje i promena zavoda za oglaševanje »Express« - Reklam v Beogradu. Poznatni zavod za oglaševanje za i informacije Dra. Dj. Bogoevića prešao je v ruke novih vlasnika gg. Petrović i dr., koji će na proširenoj i modernoj osnovi posao dalje voditi. Toplo preporučavamo taj zavod, te dajemo, da on preuzima sve oglašave za novine naše države i inostranstva.

Osim toga daje najpouzdanije, najbrže i najkulantnije informacije osim ustanovama i licima iz Beograda i cele naše države.

— g Trgovinski dogovor z Nemčijo. Na zadnji seji ministrskega sveta se je v vprašanju trgovinskega dogovora z Nemčijo sklenilo, da se Nemčija smatra kot pogodbeni stranka glede carinske tarife. Minister za trgovino dr. Kukovec je ta sklep sporočil nemškemu zastopniku v Beogradu. Na ta način je zelo verjetno, da se sporazumemo z Nemčijo in da se novi dogovor kmalu sklene.

Borze.

—d Zagreb, 21. februarja. Devize: Berlin 243—248, Italija 543—545, London 585—588, Newyork 150—152, Pariz 1085—1090, Praga 187—188, Svica 2400—0, Dunaj 20.50—21, Valute: Dolarji 146—147, avstrijske krole 22 do 22.50, carski rublji 60—64, 20 kron v zlatu 490—486, francoski franki 0 do 1075, napoleonidori 483—485, nemške marke 238—240, romunski lei 194—198, italijanske lire 528—530, bolgarski lei 172—0, českoslovaške krole 178—180, —d Curih, 21. febr. Devize: Berlin 945, Holandija 207, Newyork 605, London 2345, Pariz 43.20, Milan 21.97¹/₂, Praga 7.30, Varšava 0.75, Zagreb 4.20, Budimpešta 1.15, Bukarešta 7.90, Dunaj 1.27¹/₂, avstrijske krole 0.90.

—d Dunaj, 21. februarja. Devize: Zagreb 474.50—478.50, Beograd 1905—1925, Berlin 1172—1178, Budimpešta 138.50—140.50, Bukarešta 957.50 do 967.50, London 2840—2860, Milan 2627.50—2647.50, Pariz 5230—5270, Praga 886—892, Sofija 850—860, Varšava 81.83, Curih 12.200—12.250, Newyork 737—741, Amsterdam 25.200 do 25.300, Valute: Ameriški dolarji 733 do 237, bolgarski lei 845—855, nemške marke 1171—1177, angleški funti 2815 do 2835, francoski franki 5205—5245, italijanske lire 2620—2640, jugoslov. dinarji 1890—1910, poljske marke 82.50—84.50, romunski lei 942.50 do 952.50, carski rublji 315—321, švicarski franki 12.150—12.200, českoslovaške krole 896—892, madžarske krole 137 do 139.

Pozvedbe.

— Uboga služkinja je izgubila novo črno denarnico z malo vsoto. Prosi se pošten najditelj naj jo odda na Brezgu št. 8. II. nadst.

— Našla se je srednja vsota denarja, katere se dobi nazaj v Hrenovi ulici št. 13. I. nadst.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavsek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Svarilo.

Svarim vsakega, kateri bode govoril žaljivo o moji gostilni da se shajajo sumljivi ljudje, kdor žiri take reči ali kar se sumljivega ga bodem sodnijsko zasledoval.

Marica Sartory gostilna »Beograd«, Zabjak štov. 8.

iste dobro izvežnane in izučene
predelavce za štancarijo (Stanzerei)
svikarijo (Zwickerei) in molstra za iz-
delovanje bodnov (Bodenfabrikation) in
se bodo pod dobrimi pogoji in plačili
lahko sprejeli. 1333

V najem se vzame
gostilna v Ljubljani ali Sp. Šiški. Vprašanja pod „R/50“ na Anončni zavod
Drago Beseljak, Ljubljana. 1275

umivalniki, kopalne vedr,
emajlirane kade iz blaga čelera.
Takošnje dobava v izvoznico.
Velika zaloga

Leopold Hissl & Co.
Ges. m. b. H.

Wien II. Agerstraberggasse 5.
Izvoz za vsa strani sveta. Brzi, lehitro

Prodaja se bel lesen športni vozilček, uporabljiv tudi za dva otroka. Naslov: Bel, Poljanška nacija 13/1. 1330

Sodi novi in stari,
dobro ohranjeni, vsake velikosti, na
prodaj. Naslov pove uprava Slovenskega
Naroda. 1397

Potrebujem spretnoga krojača
za moške obleke s praksom 3-4-ih ali već
let. Nastop takoj, mesto stalno. Ponud-
ba z zahtevu plaća na Boto Raikovića
krojača, Knez Mihailjeva 19, Beograd.
1260

Miša naprodaj.
Prodam hišo na Glincah, pripravno za vsako obrt. Prodaj, ker mislim v krajem odpoštovati nazaj v Ameriko. Ugodna prilika! Cena nizka. Naslov: Vrtna ulica 67, Glinca. 132

Sprejme se prodajalke
večša strojepisja, biti mora agilna in
poštena. Znanje več jezikov je pred-
nost. Ponudbe na poštini predal št. 115

Narodni
izložba
slovesnice in najnovejših
velikonočne razglednice
obkazuje se vse papirne
trgovine in pri založbi
M. Tičar, Ljubljana.

Razprostranje! Ugoden nakupi!

Vodovodne cevi kovanege železa, asfaltnane z mufami, rove. Zdrle pritisli 20 st. mfer. Razprodani vsi množino na drobno, radi odjetovanja po nižani ceni. Premier 1 1/4 50

Vso partijo oddam generalnemu kupcu po K 16,- za kilogram. Narotiti in ponudbe sprejeti do 24. t. m. Ivan Razstecar, Šmarina pri Litiji

VINO najbolje vrste samo pri tvrdki
Tomasević i Visković
Zagreb, Palmotićeva ul. 22.
Zahtevajte specialne ponudbe
osobito za dalmatinsko, banatsko,
sremsko i vilanjsko vino.

Najjeftinije nabavno vrelo pisane materijala:

Vrpca za pisaci stroj svih sistema, širina 11—25 mm dži K 300—
karbonski papir zajedno svježja vrst, engleska marka,
kutija sa 100 lista 70—

1.000 araka papira za pisaci stroj format	34/42 cm	540—
1 000 " " kancelarijskoga " "	29/46 "	520—
1 000 " " kancelarijskoga " "	34/42 "	540—
1.000 " " konceptnoga " "	34/42 "	290—

sve zajedno dobra vrst, razaslije dnevno poštom kao i željeznicom

Papirnica i tiskara **A. BRUSINA k. d.** Zagreb, Mesnikova ul. 4.
Telefon 71.

Rudolf Pevec

trgovec v Mozirju,

je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantnejše postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjami, vinom karlovškim in banatskim, vse najceneje po dnevni ceni. Naročila naj se pošiljajo direktno na trdiko Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem mogel konkurirati z vsako drugo trdiko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventuelne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča

Rudolf Pevec, prva slovenska trdika v Sremu.

+

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskrenoljubljena hči, soproga in sestra, gospa

Mira Brazova

po daljši bolezni v 27. letu starosti prevredna s svetotajstvi za umirajoče mirno v Gospodu preminila. Položili so jo k večnemu počitku na domačem pokopališču na Srpenici v Julijski Benečiji, dne 16. svečana 1921.

Prevalje, 19. svečana 1921.

Adolf Braz, kr. poštar, žalujoči soprog. — Alojzij in Marija Zagar, žalujoči starši. — Alojzij in Savo, brata. — Irma, sestra.

+

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oče, stari oče, ltd.,
gospod

Kristij Engelman
nadučitelj v pokoju

danes zjutraj po daljši bolezni, previden s svetotajstvi, 77 let
star, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb rajnika se bo vršil v četrtek, dne 24 februarja ob
3. uri popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat 73, na pokopališče
k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih cerkvah.
Nepozabnega priporočamo v blag spomin in molitev.

NOVI VODMAT, 22. svečana 1921.

**Ema Engelman, soproga. — Edvard, Viktor, sinova. —
Anton, brat.**

Tiskarne!
Kupinu rabljeni knjigotiskarski
stroj sestav Viktorija Phoenix ali
Vindobona.
Ponudbe ter ceno vpostaviti na
naslov.
M. Leidinger, Zagreb
Štreljačka ul. 7. 1527

Vabilo

NR 11

XXXIX. redni občni zbor

Pozorjalce v Mariboru,

ki se vrši dne 6. marca

1921. ob 10. dopoldne v sejni

sobli (Narodni dom).

DNEVNI RED:

1. Po očilo ravnatelstva.
2. Poročilo nadzornišva.
3. Potrditev računskega zaključka za leto 1920.
4. Razdeitev čistega dobička.
5. Določitev remuneracije za ravnatelstvo in nadzornišvo.
6. Slučainosti.

V Mariboru, dne 11. februaria 1921.

Ravnateljstvo.

**Bosanske šljive,
bosanska šljivovica
i orasi (orehi)**
dobiva se samo
u cjelim vagoni-
ma, najjeftinije
kod:

A. Romano,
Jurišićeva 6, Za-
greb, u dvorištu
telefon 3-98.

Narodna
knjigarna
v Ljubljani
Prešernova ulica šte. 7.
— priporoča —
kancelijski, konceptni, pisem-
ski, avizni inbarvani papir,
Kesele s pisemskim papirjem.
Trgovske knjige
v vseh velikostih, ritane z eno ali
z dvema kolonama, vezane v papir,
platno ali polusnjic.
Dobjemalne knjižice po različnih
cenah.
Zaloga šolskih zvezkov.

———— Velika izber ————
vseh pisarniških potrebščin,
svinčnikov, peres, peresnikov,
radirk, kalamovkov, tablic,
črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

———— Razglednice ————
pokrajinske, umetniške in narodne
i. t. d.

Albumi za slike in dopisnice,

———— Poezijske knjige. ————

Okrvirčki za razglednice in slike.

Risalne deske, trikotniki, palete,
risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

NA BANKA

2. Delniška glavnica
če posle. K 50,000.000.

Rezervni zakladi
K 45,000.000

nka", Ljubljana.